

men een alfabetische index aan die een goede ingang biedt naar informatie over een veelheid aan verschillende (semi)overheidsinstanties (vaak in de vorm van zogenaamde fact sheets), verkiezingsresultaten van de afgelopen jaren en meer van dat soort zaken. Achter de optie Enquiries zijn adressen en telefoonnummers te vinden.

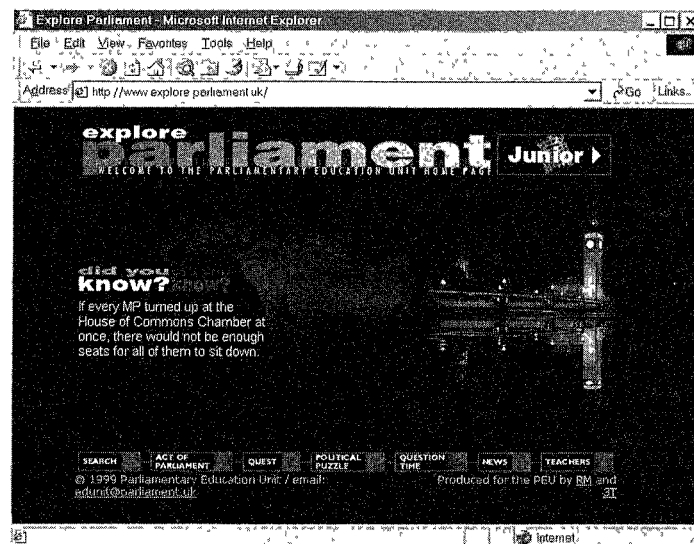
De vierde optie is zojuist overgeslagen om de reden dat deze een wat uitgebreidere bespreking verdient. Als wordt geklikt op Search the UK parliament publications database krijgt men toegang tot alle stukken van de beide 'houses' en alle daaraan gerelateerde commissies, organen, enz. De interface biedt een aantal mooie zoekmogelijkheden. Zo kan er worden gezocht op onderwerp (trefwoord), op namen van individuen, op nummer, op type document, op datumbereik, of op combinaties hiervan. Als een zoekvraag te veel documenten oplevert, blijkt dat het zoekstelsel nog fraaier is dan op het eerste gezicht al het geval lijkt

(zie afbeelding 2). Er wordt een aantal woorden aangegeven die verband houden met het onderwerp of trefwoord waar in eerste instantie op werd gezocht. Door deze woorden aan te klikken, kan de zoekvraag eenvoudig worden uitgebreid. Voor zover na te gaan, zijn er documenten opgenomen die teruggaan tot halverwege 1996 (een precieze opgave was niet te vinden).

Ter afsluiting van deze READ ONLY nog een korte blik op een andere site van het parlement, Explore Parliament, the parliamentary web site for schools (<http://www.explore.parliament.uk>). Deze site beschrijft het parlement op een voor schoolkinderen interessante manier. De site wordt onderhouden door de Educational Unit van het parlement.

De kern van de site wordt gevormd door een datanetwerk waarvan de ingang wordt gevormd door de letters van het alfabet. Door te klikken op plaatjes en links worden allerhande

Afbeelding 3: De website voor schoolkinderen

concepten die belangrijk zijn om te begrijpen hoe het parlement werkt op een begrijpelijke wijze uitgelegd. Ook mooi is het Junior Parliament voor kinderen onder de twaalf jaar. Een erg leuk initiatief dat zeker navolging verdient.

Uit de hierboven gegeven beschrijving moge blijken dat het Parlement van het Verenigd

Koninkrijk zeer veel aandacht besteedt aan haar informatievoorziening via het Internet. De verschillende sites (er zijn er meer dan hier besproken) zitten goed en doordacht in elkaar en de informatie die is te vinden, is uitgebreid en van goede kwaliteit. Een echt voorbeeld voor andere landen dat hopelijk veel navolging krijgt.

De grondwetten van de wereld op het Net

READ ONLY

door Wim Voermans

MEER INTERNATIONALE JURIDISCHE BRONNEN OP HET INTERNET

Spectaculair snel worden steeds meer juridische bronnen op het Internet (het Net) gepubliceerd. Rechterlijke organisaties zetten er steeds vaker bijna onmiddellijk na hun dictum, de uitspraken op en steeds meer beleidsinformatie en

beleidsvoorstellen bereiken, bijna vanaf het moment dat ze worden uitgedrukt, het Net. Die openbaarmaking op het Net is voor de overheid een tweesnijdend zwaard: ze voldoen er in veel gevallen mee aan enige plicht tot openbaarmaking, en aan de andere kant geeft Net-publicatie een uitgelezen mogelijkheid op een eenvoudige manier reacties te vergaren op voorne-

mens of plannen die diezelfde overheid heeft. Het zijn dan ook hoogtijdagen voor de openbaarheid van overheidsinformatie waar het betreft de volumes van openbaarmaking. Bijna iedere overheid ter wereld heeft wel een homepage in bedrijf, die informeert over de staatsrechtelijke structuur, het beleid van de regering en de belangrijkste elementen van een rechts-

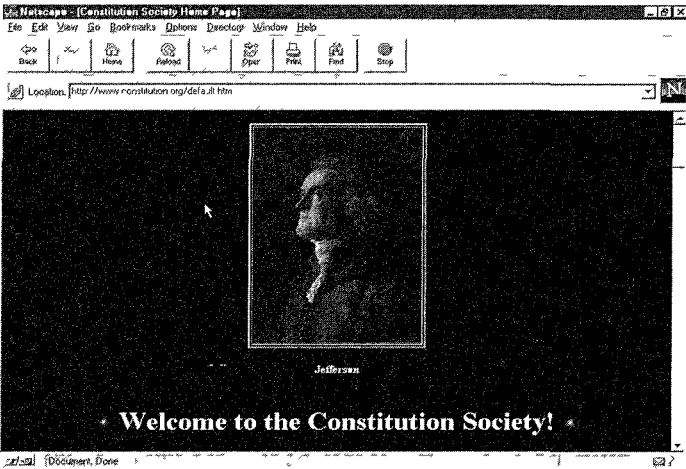
Dr. W.J.M. Voermans is universitair hoofddocent staats- en bestuursrecht, i.h.b. wetgevingsleer bij het Centrum voor wetgevingsvraagstukken van de Katholieke Universiteit Brabant

stelsel in een land. Tegenwoordig vis je dat in een middag van het Net, waar dat vroeger – via ambassadeverzoeken, reserveringen in uitheemse bibliotheken en telex-verkeer – maanden zo niet jaren duurde. Rechtsvergelijking – een eerbiedwaardige tak van de juridische wetenschap – wordt daardoor per dag leuker en goedkoper, omdat de te vergelijken juridische bronnen zoveel eenvoudiger verkrijgbaar en bereikbaar zijn. Het is overigens zeker niet zo dat overheden zelf de motor achter de zucht tot publicatie van belangrijke juridische informatiebronnen op het Net zijn: meestal ligt daar particulier initiatief aan ten grondslag.

**GRONDWETTEN
OP HET NET:
THE CONSTITUTION
SOCIETY**

Een voorbeeld van een zeer bruikbare juridische bronnenschat wordt gevormd door de publicaties van de grondwetten of constituties afkomstig van de Amerikaanse vereniging The Constitution Society. De Constitution Society is een ideële non-profit organisatie die zich ten doel stelt de zaak van rechtstatelijk en constitutioneel (republikeins) bestuur te bevorderen door middel van studie en voorlichting. Die doelstelling geldt zowel de Verenigde Staten als de rest van de wereld, zij het dat het accent van het werk van de vereniging binnen de VS ligt. Daar worden de beginselen van rechtsstatelijkheid en constitutionalisme in het bijzonder bedreigd door de wijze waarop de federale overheid en deelstaten steeds weer tegenconstitutioneel opereren, zo meldt de Constitutional Society. Dat op zijn beurt veroorzaakt een crisis in de legitimiteit van overheidsoptreden en bedreigt de vrijheid en burgerlijke rechten. Omdat volgens de Constitutional Society (en ook volgens de grondwet van de Verenigde Staten) de rechtsstatelijke principes universeel zijn, probeert de Society ook te stichten in het buitenland. De grondwetten van de Amerikaanse deelstaten en die van federale over-

Afbeelding 1: <http://www.constitution.org/default.htm>
The Constitution Society

heid zijn op de site van de Constitutional Society (<http://www.constitution.org/default.htm>) terug te vinden, alsmede die van de meeste landen ter wereld. Daar houdt het overigens niet bij op. De site is daarnaast rijkelijk gevuld met achtergrondinformatie en referentiemateriaal. Voor wie van echt liberaal en vaderlandslievend constitutionalisme à l'Americaine houdt, is deze site zeer zeker de moeite van het bezoeken waard.

**GRONDWETTEN
OP HET NET:
DE UNIVERSITEIT
VAN WÜRZBURG**

Wat minder idealistisch van opzet, maar wel zeer systematisch en goed toegankelijk is de site die door de Universiteit van Würzburg wordt onderhouden (<http://www.uni-wuerzburg.de/law/>). Ook hier treffen we zeer veel grondwetten en constituties van over de hele wereld aan. De site is het resultaat van een project – International Constitutional Law (ICL) – dat vanuit de Würzburgse universiteit wordt gecoördineerd. Het doel van het ICL project is om zoveel mogelijk Engelse vertalingen van grondwetten en constitutionele documenten in de wereld te maken en breed verkrijgbaar te stellen, alsmede teksten en documenten in het Engels te vertalen die gerelateerd zijn aan die grondwetten en constitutionele documenten in de wereld. Bij dat verzamelen en vertalen wordt er in het ICL-project ook al

direct zorg gedragen voor een eerste vergelijking van de grondwetten en documenten uit de verschillende landen. Dat gebeurt binnen het project door kruisreferenties binnen de grondwetten aan te geven. Een voorbeeld: komt bijvoorbeeld in de Tsjechische Grondwet van 1993 in de preambule voor dat de Tsjechische republiek in het leven wordt geroepen ter bescherming van fundamentele vrijheidsrechten en de menselijke waardigheid, dan hebben de redacteurs van ICL gekeken waar een dergelijk doel of een dergelijke garantie ook in andere grondwetten voorkomt. Dat is uitermate handig voor diegenen die – om welke reden dan ook – een eerste opstap willen maken voor het vergelijken van de rechtsstelsel van verschillende landen. Zeker wanneer die in het

Engels vertaalde documenten eenmaal op het Net zijn gezet, bewijst zich de kracht van de kruisreferenties die eenvoudig via links aangegeven met 'key' kunnen worden aangeklikt. De gebruiker krijgt op dat moment een volledig overzicht van plaatsen waar het 'key-begrip' ook in grondwetten van andere landen ter wereld voorkomt.

Verder verdient dat ICL project en de site van de Universiteit van Würzburg veel lof. Het is een absolute 'must' voor rechtsvergelijkers. Werkelijk alles op de site is goed verzorgd. De site bevat namelijk niet alleen de vertaalde grondwetten van een groot aantal landen ter wereld, maar begint met indexkaarten van landen, waarop zowel wat staat over de constitutionele geschiedenis van een land, de grondwetversies die er geweest zijn, nieuws, veel documenten over juridische bronnen (wetgeving en jurisprudentie) die te maken hebben met de grondwet van een land en meer in het algemeen informatie over het constitutioneelrechtelijke systeem. Verder is er veel en zeer uitgebreid referentie en achtergrondmateriaal aanwezig. Zeer veel Duitse 'gründlichkeit' op zijn allerbest. Zo goed zelfs dat de eerdergenoemde Constitutional Society bij de links naar buitenlandse grondwetten tegenwoordig in de meeste gevallen verwijst naar de site op de Würzburgse universiteit. En dat wil toch wat zeggen.

Afbeelding 2: <http://www.uni-wuerzburg.de/law/> ICL
Universiteit van Würzburg

